Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Opera

P. 1-3 nebst Inventarium

Gerson, Jean

[Straßburg], 1488

De scismate alius tractatus

urn:nbn:de:bsz:31-300759

Visual Library

Decimooctauo notet̃/ ⁊ aduertat vni-
uerſitas/ quõ aliq̃ ꝺ ſuppoſitiſ ip̃robãt ſim
plicit̃ ⁊ de plano vias q̃s ip̃a reputauit vti
les/ bonas ⁊ ꝯueniẽtes/ ⁊ p̃ quaꝝ quãlibet
poſſet hr̃i par ⁊ rõnes ad h̃ dedit ⁊ ſe obtu-
lit in lr̃is patẽtibꝫ/ quãlibet illaꝝ/ ꝯtra q̃uẽ
liber ſuſtinere. Et videat̃ ſi circumſtantie
ſic ſũt imutate/ vel ex pſona/ vel tp̃e/ ꝙ oẽs
vie alie p̃ter ceſſionẽ ſint facte inepte/ ⁊ iſuf
ficiẽtes/ imo ꝙ illaꝝ coloratores/ aut opi-
natores digni ſint punitione/ vel infama-
tiõe: ⁊ p̃ſtim q: in impugñtiõe dictarũ viaꝝ
aliaꝝ/ fiũt rõnes ab aliq̃bꝫ/ quẽ p oĩ tp̃e mi
litãt ꝯtra eos. ſi q̃d ꝟtutis h̃eant. ⁊ ſi ſit in
honorẽ vniuerſitatis ip̃a viderit. Deci-
monono notet̃ ſp̃ealit̃ p̃batio ꝯcilij genera
lis. qõ tñ neceſſario fiendũ q̃dam hñ appa
renter pſuadebãt/ ꝓpt̃ electionẽ noui pape
Et hec eſt radici ſn̄ia breui. Quia magna
ps catholicoꝝ eſt neutra/ ſic ꝙ credit ꝙ neu
ter ſit papa. aut in dubio ſuſpẽſam ſe tenet
Iſti vo ꝯñter hñt credere/ aut dubitare/ ꝺ
cardinalibꝫ vtriuſq̃ p̃tis. ꝙ nõ poſſint eſſe
ſilr̃ eligere papã nouũ. q: ſi neuter ſit papa
maria ps eoꝝ/ nec h3 nec h̃re põt p̃tãtem
creandi nouũ papã/ nec aliĵ q̃cunq̃ a car-
dinalibꝫ niſi p ꝯciliũ generale. Suppoſi-
to ꝙ oẽs catholici p̃ticulariter ꝯſentirent ĩ
aliq̃s certos/ p eligẽdo nouo papa. ſi nõ fie
ret collegialiter nihil eẽt. Alioq̃n vrbanus
intruſus habuiſſet maximã appentiã. Si
dicat̃ ꝙ cardinaleſ ſoli antiq̃ creabũt nouũ
Primo dubiũ eſt apud multos an pdide-
rit p̃tãtẽ eligẽdi. Itẽ ſi aliĵ cardinales oẽs
ſunt veri cardinales. ſi antiq̃ nõ hẽbũt niſi
p̃tiales voces. Aliĵ eñi hñt p̃tãtez in electio
ne pape. ſic ip̃i. Iõ non eẽt ſm̃ iſtã rõnem
plena pacificatio oĩm/ ſine ꝯcilio generali
Uiceſimo notet̃. Si papa incipiat pſe-
qui alios/ q: videt int̃ cetera ꝙ illi q̃ ſunt p
ſe ab eis pſequunt̃/ ⁊ quedã talia. ⁊ vtat̃ ex-
cõicationibꝫ/ vtꝝ ille erũt timẽde vel non.
Si remoueat bñficia/ vtꝝ recipient̃ aliĵ qui
capiãt. Si illi excõicent̃ ⁊ non curẽt. vtrũ
pſumendũ ſit ſimile ꝙ aliĵ non curabunt/
⁊ ꝙ debent cõuiuere ⁊ cõicare cũ eis ſicẽ an-
te. Et quod erit remediũ ĩ celebrare volẽte
⁊ in articulo mortis/ an erit aliq̃s ſic negli-
gens ꝓp̃iã ſalutẽ aut temerarius. ꝙ nõ for
midet ſn̄iam illi⁹ quẽ tenet aut tenere deb3
papã. ſaltẽ q̃ nõ eſt iudicatus nõ eẽ talis.
Et qõ erit etiam in vita remedium/ vel rele
uamen.

Sequitur item ali-
us tractatus de eodem.

Reſuppoſito ꝙ papa poſſit
fieri ſciſmatic⁹ ⁊ h̃etic⁹. Eo ẽt
ꝙ de his criminibꝫ poſſet accu-
ſari ſi de his eẽt vehemẽter i-
famatus/ ⁊ ſuſpectus. Quoꝝ
vtrũq̃ q̃dam negare voluerunt. Queri
tur vtꝝ rebꝫ ſtantibꝫ vt nũc turbate ſunt in
ecc̃ia/ ſit expediẽs accuſare iudicialiter dñz
Benedictũ nouiſſime in papã electũ ſuper
hmõi criminibꝫ heret̃ ⁊ ſciſmatis. Primo
ꝙ ſic/ q: nõ debẽt fideles ſe exponere diſcri
mini. Amans eñi p̃iculũ peribit in illo in-
q̃t ſapiẽs. Sed obedire homini ſciſmati-
co vel heretico vt ꝟo pape eẽt diſcrimẽ pec
cati mortalis/ vt videt̃. Et nõ obedire eidẽ
ſi ſit ver⁹ papa/ ⁊ nõ ſciſmatic⁹/ eſt ſilr̃ diſcri
mẽ/ iõ ĩ caſu dubio ſicẽ mõ apõ mltos/ dz ĩ
q̃ri ⁊ ſciri ꝟitas. Et videt̃ fũdari poſſe iſta
rõ ĩ reg̃la mg̃rali theologie. ꝙ dubitans de
aliq̃ actu an ſit pctm̃ mortale/ ⁊ faciẽs illuz
actũ dz eẽ cert⁹ ꝙ peccat mortalr̃. Cui⁹ rõ
aſſignat̃ illa q̃ dicta ẽ. q: expõit ſe diſcrimi-
ni. Ex ãt nẽ ſit dubiũ apõ mltoſ an bñdict⁹
ſit ſciſmatic⁹/ ⁊ heretic⁹/ vl' ñ. p3 ad oculũ de
multiſ q̃ ſibi obediũt/ ⁊ aliĵ ñ. ẽt de ſua obe-
diẽtia ẽt de eoꝺ reg̃/ imo ⁊ ĩ eadẽ vniuerſita
te vl' collegio. Tollẽdũ ẽ igit̃ illud dubiũ a
cordibꝫ hoĩz/ ne obediẽdo exponãt ſe diſcri
mĩ rõe dubitatõis añdicte. Notet̃. xix. diſ.
Anaſtaſi⁹/ q̃ cõicauit fotino ⁊ archatio.
Scḋo ſic ñ min⁹ nccẽ ẽ vel expediẽs ſcire
an ſb̃tractõ ſit ꝯtinuãda/ q̃s fuit expediens
cog̃ſcer̃ an eẽt faciẽda/ ſ3 expediẽs fuit ſcõz
vt nẽ ſuppõit̃. igit̃ ⁊ p̃mũ. Añs p p̃ma p̃te
fũdatũ vid̃t̃ ĩ ſufficiẽti ſilitudĩe. Addito ẽt
ꝙ p⁹ ſb̃tractõz mlt̃a facta ſũt ⁊ aliq̃ oblata p
bñdictũ/ ꝓpt̃ q̃ mlti varie ſẽtiũt de ſb̃tractõe
ꝯtinuãda vl' ñ ꝯtinuãda. Dicẽtibꝫ aliĵs q:
bñdict⁹ ſatiſ offert. ⁊ ceſſãt cãe ſubtractiõis.
Aliĵs in oppoſitũ aſſerẽtibꝫ/ ꝙ nec ceſſant/
imo nec ceſſare poſſunt vt vnq̃ poſſit ĩ pa
patu ius habere/ propterea neceſſaria eſt
vt videtur iuridica diſcuſſio. Tertio ſic
Caritas obligat ⁊ mandat curare de proxi
mis ⁊ eorum ſalute/ ⁊ reductione ad cogni
tionem veritatis. Si ergo ſimus certi ſuf-
ficiẽter ꝙ Benedicto nullo modo eſt obe-
diendum ſub pena ſciſmatis quia ſciſma-
ticus eſt/ nos ex hoc debemus procurare
ꝙ alia regna vel ſingularia ſuppoſita

eidē nullaten⁹ obediāt:ꝛ h̄ fieri nō pͭ abſq̄
diſcuſcuſſiōe iuridica vt videt̄. Nā ſi nō vo
carēt̄ alij .ipi de facili ↄtēnerēt/ q̄cq̄d agere/
mus. Si aūt adhuc dubitam⁹/redit argu/
mentū p̄mū qđ exponim⁹ nos diſcrimini/
ↄtinuando ſubtractionē ab illo. Cui autē
ſit obediendū dubitam⁹ ¶ Quarto ſicaut
cā p̄ciſa fuit nec̄cario via ceſſionis/ ſic̄ multi
tenēt/ dicētes ꝙ ſic fuit p̄nūciatū p̄ cancella
riū frācie ex delibatione ↄcilij p̄latoꝝ / nec
aliͭ p̄lati iudicauerūt/aut fuerūt cum h̄ alie
cāe. Si p̄mū/ ↄſtat vt dꝫ ꝙ offert ipe bn̄di/
ct⁹/ꝛ dn̄s A. obtulit eandē viā ceſſionis ꝛ
largi⁹ q̄ꝫ petebat̄. Si ſcđm dicat̄ ꝙ fuerūt
alie cāe/q̄rit̄ an ceſſent. ꝛ ſi ſic. idē qđ p̄us.
Si nō ceſſant ipe/ ḡ Bn̄dict⁹ ↄtinuat pec
ca/ū ſuū in grādē ſcādalū tot⁹ eccie:ꝛ ita dꝫ
ↄfeſti fieri p̄ceſſus ↄtra eū/ad ei⁹ deſtitutōꝫ
totalē realit̄ ꝛ de facto/q̄tin⁹ poſſit eccie me
lius de paſtore p̄uideri. Silr̄ tales cāe q̄ꝛ n̄
notificate ſūt apđ oēs nec certe/ille dn̄t ma
nifeſtari/ne ex ī grantia faciant ſibi reſtōēꝫ
aliq̄/ p̄ quoꝝ auxiliū ipe poſſet multiplicit̄
grauare ecciam/ꝛ p̄cip̄ue ſuos cardinales/
ꝛ alios ſibi inobediētes/q̄s odit ꝛ p̄ſequit̄/
vt multi eſtimant/odio capitali/ſicut ex mi
nis ei⁹ ꝛ p̄ceſſib⁹ vt fama fert ↄtra eos ichō
atis/iudicat̄. imo p̄ h̄ poſſet deſtituere oēs
cardinales veteres ꝛ nouos creare. Exalta
re fautores ſuos/ꝛ alios iuſticie zelatores
crudeliter ipugnare. His aūt incōuenien/
tib⁹ q̄s nō videat expediēs eē remediū ap/
ponere. Hoc aūt fieri nō pōt vt videt̄ abſ/
q̄ꝫ iuridica īueſtigatione cauſaꝝ oīm/ꝛ mo
tiuoꝝ tā iurꝫ q̄ꝫ facti/ſup̄ rōnabilitate ſub/
tractionis ꝛ eiuſdē ↄtinuatiōis. ¶ Addūt
aliq̄ ꝙ oia q̄ p̄miſit ecn̄s i carcere ſup̄ ceſſio
ne/refutabit dū erit lib̄ ꝛ allegabit timorē
cadentē in ↄſtantē viꝝ. Alij dicūt ꝙ h̄ non
īpedit. alioq̄n obligat⁹ eēt nūc ad ipoſſibi/
le. q̄ꝛ nihil pōt agere niſi in carcere dū ſp̄ in
illo eſt. Nō eſt tn̄ alibi ↄſuandus. nec in re
gno nec extra/vt alioꝝ ē aſſertio ¶ Ad op/
poſitū arguit̄ ſic. Diſcuſſio iuridica dꝫ corā
iudice cōpetenti fieri/ꝛ audita p̄te/ſꝫ nulla
p̄ſona/vel ēt cōitas/niſi eccia/aut conciliū
generale rep̄ſentanſ ecciam/debet eē iudex
cōpetens pape/imo nec ip̄m pōt iudicare
vt q̄dam iuriſte dicere volūt/ſed p̄ nūc op/
poſitū ſupponit̄. Concludit̄ ergo ꝙ iſta ac
cuſatio/diſcuſſio/ꝛ declaratō/fieri debebit
corā concilio generali tot⁹ eccie/ſaltē iſti⁹
obediētie. Tūc vltra arguit̄/ſi nō eſt expe

diens celebrare hm̄oi conciliū pro hac cau
ſa p̄ncipaliter/nō eſt expediēs diſcuſſionē
fieri/ſed nō eſt expediēs celebrare hm̄oi cō
ciliū generale pro hac cauſa/igit̄ ꝛc̄. Sup
poſita maiore /p̄bat̄ minor multipliciter.
Primo ex p̄te conuocantis. Secūdo ex p̄
te ↄuocatoꝝ. Tertio ex p̄te medij in tractā
do. Quarto ex p̄te finis in obediendo ¶
Primo ſic ex p̄te cōuocantis. Nulla cōgre
gatio habet vim cōcilij generalis/niſi fiat ī
forma iuris/vel ſaltē non erit v̄iſimile vel
neceſſe/ꝙ oēs obediāt ſnīe talis ↄgregatō
nis. q̄ non erit in forma iuris conuocata/et
ita erit totū qđ ibi aget̄ dubiū/fluctuās ꝛ
inualidū. Conciliū aūt generale nō pͭ ↄuo
cari in forma iuris/niſi auc̄te ſūmi pontifi
cis. di. xvij. cū ibi allegatis. Et p̄fum ſi ſit
aliq̄s talis/vel talis reputatus/in eccleſia/
ꝛ ſi non p̄tinacit̄ refutauerit celebrare ↄcili
um/dū ſup̄ h̄ rōnabiliter fuerit requiſitus.
Iſtas duas exceptiones reputarēt aliqui
iuriſtaꝝ etiā ſup̄fluas. quia tenēt regulam
in ſuis terminis generaliter eſſe verā/tamē
ita dicimus in p̄poſito. Supponim⁹ inſu/
per ꝙ Benedict⁹ nondū depoſitus ē de pa
patu/q̄ꝛ nec fuit iuridice accuſat⁹/nec audi
tus:ꝛ p̄ ↄſeq̄ns non ↄuictus. Nam ꝛ ſi he/
reticus ꝛ ſciſmaticus ſit iure deponēdus:ꝛ
apud deum ſic mereat̄/non eſt tn̄ depoſitus
de facto ante ſniam. nota. v. q. iiij. Nouē.
ꝛ gloſe ſup̄ hoc verbo. Exempla ſunt mul/
ta in ſimilib⁹ materijs/de ep̄is/aut inferio/
ribus p̄ncipib⁹/aut prelatis. Quod ſi q̄s
diceret non eſſe expectandā ſniam a iudice
latamdū ferat̄ a iure dum notoriū factū eſt
Iſtud dicere eſt confūdere oēm ordinatio/
nem policie/ꝛ cōtra oēm eccie regulā. Naꝫ
q̄libet ad libitū dicere poterit de non noto
rio ꝙ eſt notoriū. ꝛ ſic q̄libet erit iudex ī cā
ſua. Sicut ad p̄poſitū p̄n̄s poſſem⁹ appli/
care. Nā multa dicūt̄ a multis eſſe notoria
crimina ↄtra benedictū/q̄ alij vel negant/
vel approbant. ¶ Deinde dicētes ꝙ papa
hereticus minor eſt quocūq̄ꝫ catholico ꝛ iu
riſdictioni eccie ſubeſt. intelligūt ꝙ ab alijs
pōt vt inferior iudicari. ſed ante iudicium
debet ſemp̄ reputari maior. Nō eni inſeq̄/
mur errorem quorundam dicentium inīu
ſtū non poſſe iuſte dominari. Iura ad hec
non allego. quia totus textus libri conci/
liorum ab Iſidoro/plenus eſt ꝙ conciliū
nullum robur habet nec poteſt conuocari
niſi auctoritate pape:ꝛ ꝙ etiā ante omnia

ſpoliatus debet reſtitui. In ꝓlogo vocat
iſtas duas regulas duas claues ⁊ duos gla
dios ſufficiẽtes ⁊c. Et eſt caſus in termis
de ſimaco papa. qui lȝ accuſatꝰ eẽt de here/
ſi/ꝯuocauit cõciliũ ⁊ añ oĩa reſtitutus eſt.
Poſtmodũ ſe purgauit. Repiꝛ etiã ꝙ clerꝰ
romanus .ſ. cardinales puniti ſunt eo ꝙ a
papa diſceſſerãt. ¶ His ſuppoſitis argua
mus vltra/quõ dñs Benedictꝰ ꝯuocabit
cõciliũ ſtãs in carcere ⁊ ſpoliatꝰ vt dr̃. Qua
liter ẽt illi q̃ nõ reſtituũt obediã ȝ iã ſubtra/
ctã ſibi parebũt/ Qualiter etiã ipſemet in cã
ſua audieꝛ vt iuris eſt. ſi nõ relaxetur ſiue
deꝛlibrati ſaltẽ in ꝯcilio. Qualiter p̃terea
poterit mꝉtos a ꝯcilio abijcere vel petere re
moueri tãq̃ꝫ inimicos ſibi/ ſpẽaliꝛ ꝓprios
frẽs dños cardinales. Et an cãm hẽat ſup
k ħ rõabilẽ videre q̃d p̃ſumẽdũ ¶ Secũdo
ſic arguiꝛ ex pte ꝯuocãdoꝝ. Quia ſi veꝝ ſit p
uerbiũ. Ubi multitudo ibi ꝯfuſio. ꝑcipue
ħ habet vitatẽ qñ nõ eſt vnio ſub aliq̃ capi
te neq̃ꝫ ſub eadẽ regula ſiue lege. Sȝ ꝯuo/
cidi de diuerſ regnis. imo de eodẽ regno ñ
cõuenient in iudicio ⁊ opinione ſup eodeȝ
capite/ꝑ realẽ ⁊ oĩmodã obediam/vt veriſi
militer ſupponiꝛ. Et ħ eſt qꝛ ñ ꝯueniũt ſb
eadẽ regula ſiue lege/q̃ eſt de ſubtractionis
rõnabilitate/dicẽtibꝫ alijs ſubtractionem
bñ factã ⁊ continuandã fore/alijs non ſic.
ſȝ ⁊ male facta fuit. Et ſi bñ facta. tñ rebꝫ i/
mutatꝫ nũc ẽ mutãda. ⁊ ita murmurꝫerit in
ter eos. ⁊ q̃s cõpeſcet illõ. Deniq̃ꝫ nonduȝ
ſcimꝰ an alij ꝑncipes volẽt ꝯuenire nobi/
ſcũ/ p̃ſtim ad ħ tractãdũ ſi p̃ſciuerint. Ne/
ceſſe tamẽ eſt vt preſciãt/nec p̃ſumendũ eſt
q̃n ante oĩa ħ ſciꝛ flagitent/dũ ꝓponetur
eis illud ꝯciliũ. Quia ſi ab eis veritas celetur
⁊ mendacijs ſeduci q̃rant. q̃ꝫ indecoꝝ ħ eẽt
imo ꝑiculoſiſſimũ ⁊ ſcãdaloſiſſimũ / neſcit
nemo. Quia dicatur eis nos velle tractare a u
Benedictꝰ ſit verus papa vel ſciſmaticus/
⁊ qđ certũ putãt in dubiũ reuocare. veriſi/
milꝰ eſt ꝙ reſpondebũt ſe certos eẽ nec vel
le hoc diſcutere/ſicut obediẽtia p̃tis intru/
ſi nunc vſq̃ꝫ reſpondet. Ecce igitur q̃ꝫ diffi
cile ſit vel impoſſibile cõuocãdos in vnam
viam cõiungere pro diſcuſſiõe negocij qđ
loq̃mur. ¶ Tertio ſic arguiꝛ ex parte me/
dioꝝ in tractando. Preſupponamus ita/
q̃ꝫ illud/quod non eſt veriſimile/ꝙ omnes
vnanimi aſſenſu de iſta obedientia/velint
conuenire ad cõciliũ / pertractando hanc
materiam/et ſi non ſolam tamen ꝑcipue/et

principaliter iſtam. Conſtat ꝙ Benedictꝰ
⁊ ſui pro ſe audientur in ſui defenſione / ꝓ/
pterea videndum eſt ante omnia ſi ea que
opponuntur contra ipſum vel opponenꝛ
ſint talia/que debeant facere fidem omni/
bus etiam ſibi obedientibus ⁊ fauentibus
quia ſi non ſint talia ⁊ taliter euidentia nõ
ſolum fruſtra imo confuſibiliter ea ꝓpone/
mus/nos qui ſubtractionis continuatiõȝ
defendimus/⁊ ponemus nos in periculo
note ſciſmatis/⁊ condemnationis oppro/
brioſe. Addito hoc ꝙ fauor ⁊ amor multũ
impediunt iudicia hominum/⁊ iuſtorum/
licet hoc non credant vel videant. Cum ğ
maior pars in ꝯcilio erit de eis q̃ ſubtractõ
nem aut ſaltem ſubtractionis ꝯtinuationẽ
reprobent/non reſtat niſi vt condẽnemur
¶ Nec valet hoc dicere/ꝙ dominus nõ ꝑ/ L
mittet errare concilium/quoniã in eis que
ſunt facti aut iuris poſitiui/⁊ breuiter in oĩ
bus alijs/preterq̃ꝫ in materijs que ſunt pu
re de fide/eccleſia fallit ⁊ fallitur/ſeruata ca
ritate. Patet cum cõpellit aliquẽ habitare
cum non ſua. Iſte vero ꝓpoſitiones. Sub
tractio fuit bene facta vel male facta / non
ſunt ꝓpoſitiones pure de fide. ſed p̃ſuppo/
nũt alias iniurias q̃ ſunt pure de facto.
¶ Rurſus ad idem ſi Benedictus accuſeꝛ
de aliquibus/quis dubitat quin accuſabit
fratres ſuos ⁊ alios aduerſarios/ de pluri/
bus/⁊ forte de maioribus/⁊ magis colora
tis/⁊ fundatis tam in materia fidei/ q̃ꝫ i ma
teria ſciſmatis. Exempli gratia. Accuſabit
cardinales de rebellione ad eũ/⁊ cõſpiratõ
ne/⁊ crimine machinationũ doloſarũ / aut
de alijs criminibꝫ/vt ſimonia ⁊ ſilibꝰ ¶ Itẽ
habet q̃dam ſcripta aliquoꝝ in q̃bus ſunt
hereſes manifeſte/dũ credũt eundem ipug
re/vt ꝙ ſoli cardinales ſint ſucceſſores apo
ſtoloꝝ. Quia eccia tota nõ poſſet creare papã
niſi per medium cardinaliũ /nec vnq̃ꝫ po/
tuit. Quia res ex̃p̃ſſe ꝓhibita a deo ſi iureꝛ/ dȝ
ſeruari in reuerentiam iuramenti. Quia Je/
pte occidens propriã filiam meruit. Quia de
us poteſt obligari. Iteȝ de alijs. Quia poſſũt
eẽ plures ſummi põtifices. Quia decreta ⁊ de
cietales plus nocuerunt eccleſie q̃ꝫ profue/
runt. Quia claues date ſunt vnitati non vni.
Quia omnis obediẽs vel ꝓcurans obediẽtiã
ad ipſum Benedictũ/ſtantibꝫ terminis in
q̃bus ſumꝰ/eſt ſciſmaticus. ⁊ per ꝯſequens
ꝑtinax. Quia ꝓbabile eſt/ſtante dubio ꝓbabi/
li ⁊ notorio/de aliq̃bus cõtendentibus de

papatu/dicere.ꝙ alteri eſt obediendū.ē er/
roꝛ in fide ꝛ moꝛibꝫ. Nā cū caſus p̄ntis ſciſ
matis ſit in tali dubio ꝓbabili ꝛ notoꝛio.ſi
vnq̄ꝫ fuit vel erit tale dubiū.oēs q̄ obediue
rūt vſqꝫ nūc vel obediūt vni pti vel alteri/
errāt in fide ꝛ moꝛibꝫ. Item ꝙ in eodē du/
bio q̄libꝫ ꝯtendēs tenet̄ cedere iuri ſi qd̄ hꝫ
ꝛ ſilia. Itē ꝙ a papa lꝫ appellare. ꝛ ꝙ licite
appellatū ē in hac materia Lu.ꝰ tm̄ oppoſi
tū determinauit nup totū ꝯciliū cardinaliū
vt d̄r. Itē forte accuſabunt̄ multi de multꝫ
criminibꝫ tā in fide q̄ꝫ in moꝛibꝫ/q̄ dn̄t pu/
niri moꝛte.ꝛ meret̄ ſm̄ leges ꝛ decreta/ꝑpe
tratoꝛes taliū exheredari,p ſe ꝛ ſuis poſterꝫ
ꝛ ita videre facile ē ꝙ hoꝛrēda ſciſſura fieret
Ita tm̄ debere fieri in ꝯtractādo materias
āndictas/videt̄ veriſimiliꝰ. Nā ſi bn̄dictꝰ
accuſet̄ ad moꝛtē ꝛ ſui fautoꝛes.nōne credi
bile ē/attēto ſuo ꝙ alios ſimlr̄ accuſabit ad
moꝛtē ſi poterit. Pꝛeſtim ſi fautoꝛes aliq̄s
hēat/eoꝝ q̄s accuſare voluerit/inimicos o/
dioſos/imo ꝛ forte accuſabit p̄latos regni
de ſentēijs excōicationis multꝫ/ꝛ noīatim
quia ꝯſenſerūt contra iura vt dicet.et con/
tra eccleſiaſticam libertatem/ſubſidia pꝛo/
dominis tpalibꝫ abſqꝫ cā manifeſte neccꝫ/
tatis ꝛc. ¶ Pꝛelati econtra volēt ſe tuer/
Volēt et dare bn̄ficia ad nutū ſicut modo/
ꝛ hoc forte bn̄dictꝰ nō volet neqꝫ ſui cardiſ
nales Item forte retoꝛq̄bit oīa ꝯtra p̄dece
ſoꝛem ſuū Clementē ꝛ ſui fautoꝛes/q̄ ꝯtra
ipſum allegabunt̄.ſaltē q̄ ad ipſa ꝯcernūt
modos diuerſos machinādi,p impedimē/
to vnionis.non dico ꝙ iuſte/ſed nec etiam
ꝙ iniuſte/pcat oībus deus ¶ Poſtremo
q̄ ad hoc videnda ſunt ſcpta ꝯtinētia rōes
contra Benedictū.ꝛ videātur ſimlr̄ riſſio/
nes/atqꝫ ponderent̄. Et forte videbimus/
quicq̄d ſit in re/qꝫ nō poterit ſufficēter de
hereſi aut ſciſmate ꝯuici.qd̄ tamē exigitur.
Eſt eni difficillimū ꝯuincere aliquē ptina
cē/ꝛ incoꝛrigibilem fuiſſe an̄ iudiciū. Naꝫ
ꝛſi aliq̄s milleſies repetiuerit/ꝛ ꝓteſtatus
fuerit ante ſniam/ꝙ defendet erroꝛē ſuum
nec reuocabit/tm̄ admittit̄ ad veniā in pū/
cto ſnie pferēde/ſi ſe mōſtret penitere/ꝛ vel
le ſtare iudicio ſupioꝛis ſui/q̄uis ipe okan
videat̄ oppoſitum in ſuo dialogo ſuaſiſſe.
Cōtra qd̄ eſt vſus ꝛ lex eccie ¶ Quarto ſic
¶S arguit̄ ex fine ꝯcilij/i obediēdo. ¶ Videa
mus itaqꝫ ſm̄ verā ꝛ iuſtā eſtimationē. Si
q̄libet de ꝯcilio tenebit maioꝛē partē bene
ſentētiaſſe/q̄tumcūqꝫ ſit in ſui oppꝛobriū

vel dānū/vel infamiā. Nā cū ꝯciliū etiā to/
tum poſſet errare vt dictū eſt in his q̄ tractā
da h̄ ꝓponunt̄.nonne poterit leuiter dicere
ꝯdemnatꝰ in h̄ ꝯcilio.certe ꝯciliū errauit.
conciliū male ſententiauit. Fuit hic inimi
cicia/vel odiū/vel ignorātia facti/vel alicu
ius ſilis. Conſideremꝰ obſecro/ſi pars q̄
ſubtraxit nec vult obedire/condemnaret̄
male egiſſe/aut ſaltē d̄bere obedire. An pa
reret huic ſnie.ſcio ꝙ facile ē dicere/ita/o/
bedirēt. Scio ꝙ etiā ita obedire poſſent.
Sed an h̄ debeat ſm̄ moralē eſtimationē
ꝛ ꝯiecturā credi/ex his q̄ vt in pluribꝫ acci/
dūt hūanitus.viderint q̄ ſic vidēt/ego non
video. Si vero nihil ſententiet̄/irriſoꝛiū
ꝛ vanū erit ꝯciliū. Si aliq̄d ſententiet̄ qd̄
non teneatur.erit pernicioſum/et ſcanda/
loſiſſimum pꝛo omnibus concilijs in po/
ſterum celebꝛande/ꝛ erit ſciſmatum innu/
merabiliū ꝛ irreꝑabiliū cauſatiuū/non ſo/
lū inter iſtā obediam in ptibꝫ ſuis.imo ꝛ in
ter iſtā obediam ꝛ alterā. qm̄ remanebimꝰ
in irriſione ꝛ in infamia apd̄ eos ꝑpetua/i
fabulā q̄ꝫ ꝛ deriſum. Et forte nō poterit eē
ꝯcoꝛdia in mō reſtituēdi/ q: alij volent ex
toto/alij ex pte. Iſti volēt in ſpūalibꝫ/alij i
tpalibꝫ. Aut ergo volumꝰ nos q̄ ſubtraxi/
mus/reſtituere obediam. ꝛ ita meliꝰ eſt ꝙ
nosipōs libere faciamus q̄ꝫ coacti iudicio
Aut nolumꝰ/ꝛ ita exponimꝰ nos piculis p̄
tactis ſi petamus concilium. ¶ Sed dicet
aliquis iſtud conciliū peti deberi/ non qd̄
fieri debeat/aut ſperetur.ſed quod interim
abſqꝫ ſcandalo tempus ꝓtrahatur/quo cur
rente moꝛietur Benedictus ꝛ ita liberabit
nos dominus.ꝛ eligendi libertatem dabit
Poſſet hic allegari illud vulgatū pueris
notiſſimū. In moꝛtē alterius noli ſperare
ſalutem. Quis ſcit enim q̄tum viuet quā/
do moꝛiet̄. Et interim in quo ſtatu ſumus
immo in quos ſtatuſ coꝛruimꝰ/nemo non
videt. Poꝛro et ſi cras moꝛeret̄ Benedictꝰ
attendamuſ incredibilia pericula. Pꝛimo
diceretur/ab inobedientibꝫ ſibi ꝙ moꝛs e/
ius fuiſſꝫ pꝛoditoꝛie accelerata.ꝛ ita ſuſpe/
cti de hoc pſequerent̄. Itē obedientes nūc
ſibi/obedientiam negarēt ab illo qui noui
ter eēt electꝰ. Tum q: iudicarent cardina
les amiſiſſe ius electionis/tum q: veriſſimi
liter alium eligerent per aliquos cardina/
les qui non ſubtraxerūt. Aut forte ad aliā
obedientiā ſe diuerterēt. Immo rebꝫ ſe ha/
bentibus inter nos/vt ſe habent/cecus eſt

qui non aſpicit periculum diuiſionis ciui
lis in regno francie/qualis nõ fuit a dieb⁹
ſue inſtitutionis. Et ſane eo pi̱culoſior eẽt
diuiſio q̃ magis intranea/ꝛ q̃ magis inter
capita regni. Et q̃ ſub ſpecie religionis fie-
ret. Nã nũc expectandũ eẽt illud qḋ dicit ſcri
ptura. Amic⁹ q̃ vult recedere ab amico/oc-
caſiones q̃rit. Et illḋ decreti. Sciſma diſ-
ponit ad hereſim. q: recedẽs ab eccl̃ia/erro
res fingit vt recte diſceſſiſſe videat̃. Et hoc
iam pi̱culũ habem⁹ in ianuis niſi celeriter
ꝛ cautiſſime p̄uiderim⁹. Addito ꝙ nl̃la ſit
iplacabilioꝛ ꝛ irremediabilioꝛ diuiſio/q̃ꝫ il
la q̃ fit ſub religionis p̄textu. In tm̃ ꝙ in h̃
caſu putet frater ſe obſequiũ p̄ſtare deo pſe
q̃ndo frẽꝫ. Addito p̄terea ꝙ magna ps/ne
dicã maioꝛ nõ ſpõte/ꝯſenſit in ſubtractio-
nẽ. Uel nũc/dũ videt q̃ ſecuta ſunt/volun-
taria ꝛ pniſſima ẽ obedire ꝛ reuerti/nec ob
ſtat forte ad reuertendũ niſi timoꝛ. q̃ ſubla-
to/ꝛ data audacia/ipi ẽt cũ pi̱culo coꝛpis et
reꝝ ſuaꝝ/ſuã oñderent volũtatez Quid
ſi deſcenderim⁹ ad pticularia/q̃ ſciẽt omit-
tim⁹/arbitramur idubie ꝙ rei hui⁹ ingẽs ꝛ
hoꝛrẽdus pateret aſpectus. ꝛ ſtupoꝛẽ vehe
mentẽ ſola ſui cogitatiõe cauſaret. Ue ve
regno huic a ſcandal̃. ve peſti ſciſmatice/ſi
diuiſionẽ in regno adducat. ſicut iã poſuit
in iperio. Sed ve ſupꝛa modũ ſi nob hereſ-
ſes p̱turiat. q̃b; ipm̃ ſciſma irremediabilit̃
radicet̃/ꝛ radicatũ iugiter alatur/creſcat/di
latetur/atq̃ꝫ roboꝛetur.

Ex his omnibus

hincinde tactis/ꝛ inſolut̃ꝫ/p̄ſpicuũ eſt in q̃
li labyrintho vix egreſſibili poſiti ſum⁹/et
vincul' vix extricabilib; irretiti/q̃ſi vixꝫ po-
ſuerim⁹ in rhetib; pedes/ꝛ in macul' eoꝛuꝫ
ambulem⁹/iuxta v̄ba Job. Cũ igit̃ ãgu
ſtie nob ſint vndiq̃ꝫ/ ꝛ cũ ig̃ram⁹ q̃d agere
debeam⁹: ego in inſipiẽtia mea h̃ ſolũ vidḋ
reſidui ꝛ ꝯſilij/cũ ioſaphat rege. ij. Parali
po. xx. Ut oclos nr̃os ad deũ dirigam⁹/ſi
forte auertat irã ſuã a nob. Si forte nõ au-
ferat cõſiliũ a prudẽtib;/ꝛ ſenioꝛib;/ſic vid
tur hactenus abſtuliſſe. Quãuis h̃ fieri in
tãta pc̃tõꝝ abominabiliũ colluuie in tam
obſtinata ꝛ icoꝛrecta flagitioꝝ nephãdoꝝ
m̃ltiplicatiõe/vix expecto ꝛ vix ſpo. niſi ꝙ
mie di ñ ẽ nũer⁹. ꝛ ſol⁹ ẽ medic⁹/q̃ deſp̄atoſ
moꝛbos ad ſanitatẽ adducit. ne gl̃iet̃ ãn eũ
ſtulta p̄ſumptio oĩs carnis. q̃ſi hõ pacẽ ef-
fecerit. Si q̃d autẽ vel in dubio dicere
neceſſe ſit/p r̃medio p̄ñti dicã ſub coꝛrectõ
ne. Uideret̃ itaq̃ꝫ ãn oĩa/tractãdũ h̃ nego-
ciũ int̃ dños oẽs de ſanguie regio. cõi cõſẽ
ſu/ꝛ abſq̃ꝫ maliuola/aut acerba cõtentiõe.
cum q̃buſdã p̱tis nõ nimis hinc vel inde
affectat̃ꝫ. Et q̃ nõ tm̃ timerent de ſtatu ſuo
in poſteꝝ/nec tm̃ affectarẽt nouã ſtat⁹ exal
tationẽ ꝙ mẽtiri velle p̄ſumerent̃/ioꝛdina-
to/timoꝛe/odio/vl̃ fauoꝛe/cuiuſcũq̃ꝫ. Qui
bus in vnũ ꝯgregat̃ꝫ/ꝛ ambulare volẽtib; i
domo dñi cũ cõſenſu/ſpandũ eſt in illo q̃ ẽ
deus pac̃ꝫ ꝛ dilectiõis. ꝛ cuius locus in pa
ce fact⁹ eſt. ꝛ q̃ eſt in medio coꝝ q̃ ſe cõgre-
gant in noĩe ſuo. ꝙ ipſe expediẽs aliq̃d in
materia miſtrabit. Alioq̃n ſi ſeoꝛſũ p ꝯten
tiones/ꝛ pcialitates/ꝛ ſimultates/ꝛ cõmi-
natiões/negociũ h̃ de pace reſtaurãda tra-
ctet̃. nõ niſi diuiſiões crudelioꝛes/ꝛ multi-
plicioꝛes generabunt̃/ꝛ erit immedicabile
vulnus. Et tandẽ qḋ dei pietas auertat ſu-
p capita nr̃a dũ ꝯtẽdem⁹ ꝛ ritabimur/imo
dũ nos plus q̃ꝫ hoſtiliter ad moꝛtẽ p̄ſeque-
mur/irruent q̃quauerſũ/hoſtes alieni/inſi
diatoꝛes regni hui⁹/ad p̄dandũ ꝛ vaſtãdũ
p̱atiſſimi/ꝛ nos iã/nõ vt hoſtes ſuos / ſꝫ vt
ſciſmaticos ꝛ hereticos/ꝛ ſaracenos liberi-
us p̄ſeq̃ndos inuadẽt/vt in fabulis aq̃la fe
ciſſe fingitur/de rana/ꝛ mure/ certantibus
Sit vtinam van⁹ iſte timoꝛ quem timeo
nec tñ timere deſinã/p̱us q̃ꝫ aliqḋ remediã
di genus aliud q̃ꝫ queri video/aſpicere me
ruero. Finit.

Sequuntur quedã

p p̄fatum dominũ Johem Gerſon edita
tempoꝛe ſciſmatis eccleſie.

Datur⁹ occaſionẽ ſapiẽtibus
vt ſapientioꝛes fiant. ꝓpono
eoꝝ examinationi ꝓpoſitões
negatiuas/q̃ ſequũtur ſuper
materia cõis cõſilij huius o-
bedientie. Ex q̃b; patebit citius ſi ſit expe-
diens aut nõ/cõciliũ hmõi celebrari ꝛ ſi ſic
q̃ cautela debeat obſeruari.

Non expedit fieri

cõciliũ generale hui⁹ obedie/ad tractãduꝫ
ꝛ ſentẽtiandũ de criminib; dñi Bñdicti ſi-
bi p q̃ſdam ipoſitiſ/vtpura de piurio/ꝛ ſciſ
mate/ꝛ hereſi/aut de ſuſpitione vehemẽti
ſup iſtis. Primo q: obedia iſta in ſe ꝛ in
p̱tib; ſuis diuiſa eſt circa iudiciũ/de actis
p papã. alijs dicentib; q: bonus eſt/ꝛ ſuffi-